

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Конституційне право України

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Конституційне право України»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Затверджено на засіданні
Вченої ради Університету
протокол № 9 від 30 червня 2020 р.
(зі змінами протокол
№ 164 від 30 серпня 2022 р.)

Гетьман А.П.

Харків 2022

Програма навчальної дисципліни «**Конституційне право України**» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 35 с.

Розробники:

Слінько Тетяна Миколаївна, професорка кафедри конституційного права України, кандидатка юридичних наук,

Байрачна Лариса Кімівна, доцентка кафедри конституційного права України, кандидат філософських наук,

Берченко Григорій Валерійович., доцент кафедри конституційного права України, кандидат юридичних наук.

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
(протокол № 2 від 7 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри конституційного права України
(протокол № 14 від 1 червня 2021 року)
(протокол № 2 від 28 вересня 2022 року)

Завідувач кафедри – Слінько Тетяна Миколаївна, професорка кафедри конституційного права України, кандидатка юридичних наук.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	11
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	16
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	16
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	17
4.3. Освітні технології та методи навчання	17
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості набутих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	18
4.5. Навчально-методичне й інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	21
Додаток 1.Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	27
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	31
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання і предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни.....	35

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів ліберально-демократичного світогляду та високого рівня конституційної культури, заснованої на повазі до прав і свобод людини і громадянина, конституції, народного суверенітету, незалежності і територіальної цілісності, інших конституційних цінностей та спроможності їхнього адекватного втілення у правозастосовній діяльності.

Завдання:

- формування й розвиток загальних, фахових і предметних компетентностей студентів, сформованих під час вивчення теоретичних засад, системоутворюючих категорій, предмета, методу і системи конституційного права України, особливостей конституційно-правових норм і відносин;

- засвоєння теоретичних засад сучасного конституціоналізму, правового регулювання конституційного ладу України та його засад, конституційно-правового статусу людини і громадянина, основ безпосереднього народовладдя, засад організації та функціонування вищих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, основ територіального устрою України, поняття конституційної відповідальності,

- надання системи теоретичних знань необхідних для виконання своїх функцій у майбутній професійній діяльності.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: обов'язкова .

1.3. Пререквізити: : теорія права, логіка.

1.4. Кореквізити: адміністративне право, цивільне право (Частина 1), кримінальне право (загальна частина), історія держави і права, державне будівництво і місцеве самоврядування

1.5. Постреквізити: міжнародне право, право Європейського союзу, Європейська конвенція прав і свобод людини і громадянина та юридична практика, трудове право, фінансове право, демократія: від теорії до практики (курс IFES), виборче право, теорія і практика конституційного судочинства.

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей.

ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму.

ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави.

ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів.

ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.

ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства.

ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права.

ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права.

ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань.

ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю.

ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права.

ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.

ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем.

ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин.

ПК – 15 . Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України.

ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян.

ПК – 17. Розуміння умов повноважності Верховної Ради України.

ПК – 18. Розуміння конституційно-правових гарантій діяльності народних депутатів України.

ПК – 19. Розуміння особливостей конституційно-правового статусу Президента України.

ПК – 20. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.

ПК – 21. Розуміння порядку формування складу Кабінету Міністрів України.

ПК – 22. Розуміння системи місцевих органів державної виконавчої влади України.

ПК – 23. Розуміння конституційних засад організації судової влади в Україні.

ПК – 24. Розуміння системи і принципів територіального устрою України.

ПК – 25. Розуміння ролі Конституційного Суду України в правовій охороні та захисті Конституції України. Здатність готувати звернення до Конституційного Суду України.

ПК – 26. Здатність критично аналізувати конституційно-правові доктрини, їх втілення в правозастосовчу практику.

Експлікація загальних і професійних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7.Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.

РН НД 1.2. Пояснювати природу формування й розвитку американського та європейського конституціоналізму, його особливості, характерні риси.

РН НД 1.3. Демонструвати розуміння сутності конституції та її юридичних властивостей, загальних характеристик, призначення сучасних конституцій.

РН НД 1.4. Інтегрувати знання про конституційний контроль як форму захисту Конституції України (люстраційні заходи, заборона діяльності політичних партій тощо).

РН НД 1.5. Демонструвати розуміння правової природи і змісту конституційного права як провідної галузі права, його поняття, предмет і метод.

РН НД 1.6. Демонструвати розуміння сутності джерел галузі конституційного права України.

РН НД 1.7. Демонструвати розуміння сутності конституційно-правової норми, конституційно-правових інститутів, конституційно-правових відносин, їх структури, класифікації і особливостей.

РН НД 1.8. Пояснювати природу конституційного процесу на сучасному етапі. Характеризувати головні етапи розвитку українського конституціоналізму (конституційна реформа 2004 р., конституційна реформа 2016 р.)

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.

РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.

РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.

РН НД 2.4. Демонструвати розуміння змісту України як демократичної республіка, принципу народовладдя та форм його реалізації. Розуміння принципу багатоманітності, свободи політичної діяльності.

РН НД 2.5. Характеризувати конституційно-правові засади громадянського суспільства, його поняття та концепції. Інститути громадянського суспільства в Україні (політичні партії, громадські об'єднання, релігійні організації, засоби масової інформації).

РН НД 2.6. Інтегрувати знання про поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин, їх права та обов'язки, гарантії реалізації прав.

РН НД 2.7. Демонструвати розуміння сутності принципу унітаризму, поняття та системи адміністративно-територіального устрою, особливості автономії в унітарній державі.

РН НД 2.8. Характеризувати конституційні засади місцевого самоврядування, проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.

РН НД 3.1. Характеризувати поняття конституційного статусу людини та громадянина його елементи, систему прав людини.

РН НД 3.2. Розкривати особливості правового механізму захисту прав і свобод людини.

РН НД 3.3. Розуміти сутність прав свобод та обов'язків людини і громадянина.

РН НД 3.4. Характеризувати поняття та характерні риси громадянства, принципи громадянства, підстави та порядок набуття та припинення громадянства України.

РН НД 3.5. Характеризувати правові механізми захисту прав вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

РН НД 3.6. Розкривати особливості правової характеристики особистих прав людини (право на життя, свобода слова, доступ до публічної інформації., право на особисту недоторканність, свобода пересування та вільній вибір місця проживання тощо)

РН НД 3.7. Характеризувати політичні прав громадян України (право на участь в управлінні державними справами, виборчі права громадян., право на свободу об'єднань, право на мирні зібрання тощо).

РН НД 3.8. Інтегрувати знання про правову природу соціально-економічних прав особи, конституційно-правове регулювання культурних і екологічних прав людини.

РН НД 4.1. Розкривати поняття та види референдумів, його предмет, порядок ініціювання референдуму народом, організацію і порядок проведення референдуму.

РН НД 4.2. Розкривати особливості реалізації виборчого права в Україні (поняття та види виборчих систем, правове регулювання виборів народних депутатів України, виборів Президента України, правове регулювання місцевих виборів)

РН НД 4.3. Характеризувати конституційний статус Верховної Ради України як парламенту (склад та структура, регламентація функцій, загальна характеристика законодавчого процесу, акти парламенту, спеціалізовані органи парламентського контролю).

РН НД 4.4. Розкривати особливості статусу народного депутата України (набуття та припинення повноважень, права та обов'язки, депутатський запит та депутатське звернення, гарантії діяльності, депутатська недоторканість).

РН НД 4.6. Характеризувати конституційний статус Кабінету Міністрів України як Уряду України (склад, порядок формування та припинення діяльності, особливості правового статусу членів кабінету міністрів України, повноваження та акти Кабінету Міністрів України.

РН НД 4.7. Характеризувати конституційні засади судоустрою в Україні (судова система України та її законодавче регулювання, функції та принципи діяльності

органів правосуддя, конституційні засади організації прокуратури в Україні, адвокатура в системі судового захисту).

РН НД 4.8. Розкривати особливості конституційного контролю: поняття та види (Конституційний Суд України в системі вищих органів державної влади, порядок формування і його структура, функції та повноваження, юрисдикція).

РН НД 4.9. Формувати особисту думку та аргументовано її представляти при аналізі Актів та правових позицій Конституційного Суду України.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

- Модуль 1.** Теорія конституціоналізму та конституційного права України
- Модуль 2.** Конституційний лад України та його основні засади.
- Модуль 3.** Конституція України та права людини.
- Модуль 4.** Безпосередня та представницька демократія.

Експлікація модулів компетентнісно орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання і предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЕКТС:5	Рівень освіти – перший(бакалаврський)	Модуль 1 Лекції:8 годин
Кількість модулів*: 4	Галузь знань – 08 «Право»	Практичні заняття:8 годин
Загальна кількість годин:150	Спеціальність –081 «Право»	Самостійна робота:18 годин
Тижневих годин: 4		Модуль 2 Лекції:10 годин
		Практичні заняття:10 годин
		Самостійна робота:18 годин

		<p>Види контролю: поточний контроль; семестровий залік;</p> <p>Модуль 3 Лекції:10 годин Практичні заняття:10 годин Самостійна робота:18 годин</p> <p>Модуль 4 Лекції:12 годин Практичні заняття:10 годин Самостійна робота:18 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)</p>
--	--	--

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Викладення змісту програми навчальної дисципліни здійснюється за модулями.

Модуль 1. Теорія конституціоналізму та конституційного права України

Теоретичні аспекти конституціоналізму. Ідея обмеженого правління як політико-правова доктрина. Зародження перших конституцій. Формування й розвиток американського конституціоналізму та його характерні риси. Європейський конституціоналізм, його особливості. Поняття та система сучасного конституціоналізму.

Основи теорії конституції. Поняття конституції та її юридичні властивості. Класифікація конституцій. Функції конституції. Загальна характеристика і призначення сучасних конституцій. Правова охорона та захист конституції України. Поняття охорони та захисту Конституції України. Форми захисту Конституції України. Особливості внесення змін до Конституції України. Конституційний контроль як форма захисту Конституції України. Люстраційні заходи як форма захисту Конституції.

Заборона діяльності політичних партій як форма захисту Конституції: правова природа та порядок застосування. Конституційно-правова відповідальність у механізмі захисту Конституції України.

Конституційне право України як основа національного права. Конституційне право як провідна галузь права. Поняття, предмет і метод конституційного права України як галузі права. Джерела галузі конституційного права України. Конституційно-правові норми, їх класифікація і особливості. Конституційно-правові інститути, їх види. Конституційно-правові відносини та їх структура. Загальна характеристика суб'єктів конституційного права України. Правосуб'єктність Українського народу.

Загальна характеристика чинної Конституції України. Розробка і прийняття Конституції України 1996 року. Конституційний процес на сучасному етапі. Головні етапи розвитку українського конституціоналізму. Конституційна реформа 2004 р. Конституційна реформа 2016 р. Конституційний процес на сучасному етапі.

Модуль 2. Конституційний лад України та його основні засади.

Загальна характеристика конституційного ладу України та основних засад. Поняття конституційного ладу України. Порядок визначення та зміни конституційного ладу України. Система засад конституційного ладу. Цінності конституційного ладу. Український народ у механізмі захисту конституційного ладу держави.

Україна як суверенна та незалежна держава. Поняття державного суверенітету та його ознаки. Співвідношення державного і народного суверенітетів. Захист державного суверенітету в Конституції України. Конституційні засади міжнародної діяльності та міжнародні договори. Акти міжнародного права в правовій системі України. Державні символи України.

Україна як правова та соціальна держава. Верховенство права як засада конституційного ладу. Україна як правова держава. Принцип обмеження влади Конституцією та законами. Принцип поділу влади. Принцип верховенства права як складова конституційного ладу України. Прямі дії норм Конституції України. Україна як соціальна держава. Соціальні зобов'язання держави за Конституцією України. Конституційні засади економічної системи України. Право власності за Конституцією України.

Характеристика України як демократичної держави. Україна як демократична республіка. Принцип народовладдя. Форми реалізації народовладдя. Співвідношення між формами безпосередньої та представницької демократії у реалізації публічної влади в Україні. Принцип багатоманітності. Свобода політичної діяльності.

Конституційні засади громадянського суспільства. Конституційно-правові засади громадянського суспільства. Поняття та концепції громадянського суспільства. Принцип багатоманітності. Інститути громадянського суспільства в Україні. Політичні партії в Україні: поняття, порядок легалізації, права, припинення діяльності. Громадські об'єднання: поняття, порядок легалізації, їх права. Конституційно-правовий статус релігійних організацій в Україні. Правові засади взаємовідносин держави і засобів масової інформації.

Конституційно-правові засади національно-культурної сфери. Закріплення питань національно-культурної сфери в засадах конституційного ладу. Поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин. Права та обов'язки національних меншин в Україні. Гарантії реалізації прав національних меншин в Україні. Правовий статус мов в Україні.

Конституційно-правові засади територіального устрою України. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції України. Ознаки унітарної держави. Поняття та система адміністративно-територіального

устрою, його принципи. Порядок утворення та зміни статусу адміністративно-територіальних одиниць. Особливості автономії в унітарній державі. Правовий статус АРК. Конституція АРК. Система органів влади АРК та їх компетенція.

Конституційні засади місцевого самоврядування. Принцип гарантування місцевого самоврядування. Поняття місцевого самоврядування та його система. Особливості здійснення місцевого самоврядування на рівні області (району) та на рівні територіальних громад. Проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.

Модуль 3. Конституція України та права людини.

Загальна характеристика конституційно-правового статусу людини та громадянина. Поняття конституційного статусу людини та громадянина. Елементи конституційно-правового статусу людини. Система прав людини. Природні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві. Обмеження в реалізації прав і свобод людини. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Принципи конституційного статусу людини. Невід'ємність та невідчужуваність конституційних прав і свобод людини. Принцип рівності та форми його гарантування. Конституційні гарантії прав людини.. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Громадянство України. Поняття та характерні риси громадянства. Принципи громадянства. Підстави та порядок набуття громадянства України. Підстави та порядок припинення громадянства України. Правовий статус вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

Зміст особистих (громадянських) прав людини. Загальна характеристика особистих прав людини. Право на життя та його реалізація. Свобода слова та її гарантії. Поняття та види інформації. Доступ до

публічної інформації. Право на особисту недоторканність. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання: поняття та умови реалізації. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації.

Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні. Загальна характеристика політичних прав. Право на участь в управлінні державними справами. Виборчі права громадян. Право на свободу об'єднань. Право на мирні зібрання. Види мирних зібрань. Умови реалізації права на мирні зібрання.

Зміст економічних, соціальних, екологічних прав, а також прав у сфері культури. Загальна характеристика соціально-економічних прав особи. Конституційно-правове регулювання культурних і екологічних прав людини.

Модуль 4. Безпосередня та представницька демократія.

Референдум в Україні. Поняття та види референдумів. Предмет референдуму. Порядок ініціювання референдуму народом. Порядок призначення (проголошення) референдуму. Організація і порядок проведення референдуму. Формула референдуму. Юридична сила рішень, прийнятих на референдумі

Конституційні засади виборчої системи та виборчого права в Україні. Загальна характеристика виборчого права. Поняття та види виборчих систем. Виборча система в Україні. Виборчий процес: етапи, суб'єкти виборчі процедури. Правове регулювання виборів народних депутатів України. Правове регулювання виборів Президента України. Правове регулювання місцевих виборів.

Конституційно-правовий статус парламенту України. Конституційний статус Верховної Ради України як парламенту. Склад та структура Верховної Ради України. Конституційна регламентація функцій парламенту України. Загальна характеристика законодавчого процесу. Акти парламенту. Спеціалізовані органи парламентського контролю.

Конституційно-правовий статус народного депутата України. Статус народного депутата України. Набуття та припинення повноважень народного депутата. Права та обов'язки народного депутата України. Депутатський запит та депутатське звернення. Гарантії діяльності народного депутата України. Депутатська недоторканість.

Конституційний статус Президента України. Президент України – глава української держави. Повноваження та акти Президента України. Гарантії діяльності Президента України. Порядок та підстави дострокового припинення повноважень Президента України. Правовий статус Ради національної безпеки та оборони України.

Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Статус Кабінету Міністрів України як Уряду України. Склад, порядок формування та припинення діяльності Кабінету Міністрів України. Особливості правового статусу членів Кабінету Міністрів України. Повноваження та акти Кабінету Міністрів України.

Конституційні основи правосуддя та суміжних інститутів в Україні. Конституційні засади судоустрою в Україні. Судова система України та її законодавче регулювання. Функції та принципи діяльності органів правосуддя. Конституційні засади організації прокуратури в Україні. Адвокатура в системі судового захисту.

Конституційний контроль в Україні. Конституційний контроль: поняття та види. Конституційний Суд України в системі вищих органів державної влади. Порядок формування Конституційного Суду України і його структура. Функції та повноваження Конституційного Суду України. Юрисдикція Конституційного Суду України. Статус судді Конституційного Суду України. Загальна характеристика конституційно-судового процесу. Акти та правові позиції Конституційного Суду України.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи;
- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час цього виду роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: доопрацювання матеріалів лекції; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем початкової дисципліни; моделювання професійних ситуацій; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів і змін законодавства.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури, ознайомленні із конституційним законодавством інших країн, вивченні практики застосування конституційного законодавства тощо. Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів за темами, що передбачені навчальною дисципліною.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемне навчання, контекстне навчання, студентоцентроване навчання, аудіовізуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, технологія розвитку критичного мислення, ІТ-технології тощо;
- методи навчання: поєднання словесних, наочних і практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5); - контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів тощо.

Впродовж семестру студенти виконують завдання для самостійної роботи (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами
контрольних заходів:

Поточний контроль								Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль (іспит)	Підсум кова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3		Модуль №4				
п/з, с/з	колоквіум	п/з, с/з	колоквіум	п/з, с/з	колоквіум	п/з, с/з	колокві іум			
max 6	max 2	max 6	max 2	max 6	max 2	max 6	max 2	max 8	max 60	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Max 5	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок
	1	Прогалини в знаннях, студент слабо володіє матеріалом роботи
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Оцінка самостійної роботи студента	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні й практичні висновки
	8	У роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплені фактичними даними
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання

		висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість і самостійність у дослідженні
	4	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, відсутні висновки або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом
	2	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи
	0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи
Іспит	Мах 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури і знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших із них за допомогою викладача
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або

	здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни
--	--

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Акт проголошення незалежності України: постанова Верховної Ради Української РСР від 24.08.1991 р. № 1427-XII // Відом. Верхов. Ради України. 1991. № 38. Ст. 502. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>

Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. № 5-XII // Відом. Верхов. Ради УРСР. 1990. № 31. Ст. 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

Загальна декларація прав людини // Права людини: Міжнародні договори України. К., 1992. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights-full-version->

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р. // Права людини: Міжнародні договори України. К., 1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141 (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст.44; № 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст.68; № 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.142; № 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст.143; № 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст.532). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02. 2006 р. № 3477-IV // Відом. Верхов. Ради України. 2006. № 30. Ст.260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. Офіц. вісник України. 2004. № 35. Ст. 2317. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

Рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9851>

Рішення Конституційного Суду України від 26.12.2011 р. № 20-рп/2011 у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України, 53 народних депутатів України і 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 4 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-11#Text>

Рішення Конституційного Суду України від 25.01.2012 р. № 3-рп/2012 у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4 Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв'язку з окремими положеннями Конституції України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12#Text>

Рішення Конституційного Суду України від 29.06.2010 р. № 17-рп/2010 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v017p710-10#Text>

Література

Барабаш Ю.Г. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктності Українського народу. *Право України*. 2019. № 10., С. 66-81

Барабаш Ю.Г. Цінності конституційного ладу України: між міфом і реальністю. *Публічне право*. 2018. Спеціальний випуск. С. 33-39.

Барабаш Ю.Г. Берченко Г.В. Ефективність індивідуальної конституційної скарги як засобу захисту прав особи в Україні // *Вісник Конституційного Суду України*. – 2021. – № 5. – С. 9-21.

Барабаш Ю.Г., Летнянчин Л.І. Офіційна конституційна доктрина України: генеза та сучасний стан. *Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку* : монографія / редкол.: О. В. Петришин (голова редкол.), В.А. Журавель (заст.. голови редкол.), Н. С. Кузнецова (заст.. голови редкол.) [та ін.] ; Нац. акад. прав. Наук України. – Харків : Право, 2021. С. 115 – 137.

Байрачна Л. К. Конституційна аксіологія як соціокультурний феномен. *Конституційно-правові академічні студії*, Ужгородський національний університет. 2018. № 2. С.11-19.

Байрачна Л.К. Конституція як інструмент легітимації державної влади. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. №4. том 1. С.41-46.

Байрачна Л.К., Федоровська М.А. Процедура «habeas corpus» та її втілення в системі юридичних гарантій прав і свобод людини. *Прикарпатський юридичний вісник»* № 5. 2020. С. 36-43

Байрачна Л.К., Тільна К.С. Право на правову допомогу як елемент процедури Habeas corpus act. *Юридичний науковий електронний журнал*. №9. 2020. С. 44-48

Байрачна Л. К., Єрмакова Г. О. Парадокс неможливості демократичних виборів: історичний дискурс (від Нового часу до теореми Кеннета Ерроу). *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: "Юридичні науки". 2021. № 6. С. 24-31

Берченко Г.В. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень і висновків Конституційного Суду України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». № 58. 2019. С. 67-72

Берченко Г.В. Конституційне право на опір. Проблеми законності. 2020. № 4. С. 18-30. .

Берченко Г.В. Конституційний контроль за внесенням змін до конституції: зарубіжний досвід. Публічне право. 2020. № 3. С. 15-24

Берченко Г.В. Конституційне право на опір. Проблеми законності. 2020. № 4. С. 14-30

Дахова І.І., Чуб О.О. Багатоаспектність принципу правової визначеності щодо сучасних конституційно-правових відносин //Форум права. 2017. 4. С. 59-68.

Дахова І.І. Політико-правовий аналіз виборчих систем у контексті створення еієктивної виборчої моделі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Вип. 55. Том 1. Ужгород. 2019. С. 78-83.

Дахова І.І., Романчук А.О. Інститут імпічменту: зарубіжний досвід регламентації та шляхи вдосконалення в Україні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». № 5 (27). 2020. С. 50-58

Дахова І.І., Гуржій В.О. Інститут депутатської недоторканності: досвід функціонування в Україні та зарубіжних державах. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». № 5 (27). 2020. С. 50-58

Зальцберг Ю., Кострицький В., Мохончук Б., Романюк П., Цуркан М., Шешеня А. Розгляд судами справ щодо порушень правил фінансування політичних партій та виборчих кампаній: навчально-практичний посібник для суддів. Київ: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2022. 212 с. URL: <https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2022/02/ifes-ukraine-handboof-for-judges-on-considering-pf-violations-v1-2022-02-23-ukr.pdf>

Конституційне право України: навч. посіб. для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, І.І. Дахова, та ін. – Харків: Право, 2020. 328 с.

Конституційне право України : підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.]; за заг ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.

Конституційне право України: Посібник для підготовки до іспиту. 4-е видання, доп. та перероб. / Ю.Г. Барабаш, Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин; Х.: Право, 2017. 370 с.

Летнянчин Л. І. Пряма дія норм Конституції України: від принципу до практичного застосування. Вісник Національної академії правових наук України: зб. наук. пр. / редкол.: О. В. Петришин та ін. Х.: Право, 2017. № 4 (91).

Летнянчин Л. І. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні . Право України № 12, 2018, с.65-85.

Летнянчин Л. І. Проблеми конституціоналізації індивідуальної конституційної скарги в Україні . Право України № 12, 2018, с.65-85.

Летнянчин Л. І. Свобода й людська гідність як фундаментальні конституційні цінності. Збірник матеріалів і тез науково-практичних заходів конституційного тижня. Частина перша. – Київ: Ваіте, 2021. С. 27 – 35.

Летнянчин Л. І. Конституційний Суд України у пореформений період: суд чи орган конституційного контролю? Сучасні виклики та актуальні проблемисудової реформи в Україні: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2022. С.203 – 212.

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Конституційне право України» (2013 р., електронне видання 2016 р.).

Мохончук Б. С. Виборчі системи: порівняльно-правове дослідження / Б. С. Мохончук : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 304 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/356221589_Mohoncuk_B_S_Viborci_sistemi_porivnalnopravove_doslidzenna_B_S_Mohoncuk_monografia_Harkiv_Urajt_2021_304_s

Мохончук Б.С., Бінус А.К. Правове регулювання передвиборної агітації в Україні: на межі вільних виборів, свободи вираження поглядів та правової

визначеності (поняття, правовий режим, обмеження щодо місць, форм та засобів).
Публічне право. 2020. №4. URL: https://www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=99&Itemid=483&lang=uk

Мохончук Б.С., Романюк П.В., Цуркан М.І. та ін. Місцеві вибори 2020: посібник для суддів / за ред. М. Цуркана. Київ: «АК-Group», 2020. 308 с. URL: https://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2020/09/IFES_Posibnyk_Miscevi-vybory_full_WEB_11092020-1.pdf

Павшук К.О. Демократичні засади конституційного ладу України: монографія. Х.:Юрайт, 2016. 200 с.

Речицький В.В. Конституційне АВС: монографія/ В.В. Речицький. Х.:ТОВ «Видавництво «Права людини», 2016. 408 с.

Речицький В. Неформальний конституціоналізм. Монографія. Харків: Права людини, 2018. 356 с.

Речицький В. Про новітній український конституціоналізм.Критика, 9-10, 2019. С. Ел. ресурс: URL: <https://krytyka.com/ua/articles/pro-novitniy-ukrayinskyy-konstytutsionalizm>

Речицький В. Чи може існувати в Україні офіційна конституційна доктрина . сайт Критики, «Критичні рішення», грудень, 2016 (15.05.2017). URL: <https://krytyka.com/ua/print/articles/chy-mozhe-isnuvaty-v-ukrayini-ofitsiyna-konstytutsiyna-doktryna>

Романюк П.В. «Конституційно-правові засади інституту представницького мандата в Україні / П.В. Романюк. Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2019. 192 с.

Романюк П.В. Мандат депутата місцевої ради як елемент муніципальної демократії. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / редкол.: С. Г. Серьогіна та ін. Х. : Право, 2017. Вип. 34.

Слінько Т.М. Гарантування свободи слова як елемент сучасного конституціоналізму. Право України, №4. 2018. С.108-126

Слінько Т.М. Євроатлантична модель інформаційної свободи: уроки для України. *Tagungsband des Symposiums in Graz: Eröffnungsveranstaltung des Zentrums für osteuropäisches Recht Konferenz der Deutsch-Ukrainischen Juristenvereinigung e.V. «Reformen des ukrainischen Rechts: Aktuelle Entwicklungen»* 4. Dezember 2020 Graz/Österreich. Band 2. S. 185-191. 214 s.

Слінько Т. М. Чи може офіційне тлумачення компенсувати органічні недоліки Основного Закону? *Взаємні здобутки Європейської Комісії „За демократію через право“ і органів конституційної юстиції та проблеми тлумачення у конституційному судочинстві* : зб. матеріалів і тез Міжнар. онлайн-конф. (Київ, 25 червня 2020 року). Київ : ВАІТЕ, 2020. С. 138–142

Слінько Т.М., Ткаченко Є.В. Право у сучасному політичному житті України. Монографія. Розділ «Право конституційної держави і критерій конституційності актів державних органів». Наукове видання. К. Логос. 2020. 390 с. .

Слінько Т. М., Щербанюк О. В. Конституційна доктрина й доктрина судового прецеденту в конституційній юрисдикційній практиці (підрозділ 2.7. монографії). *Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку* : монографія / редкол.: О. В. Петришин (голова редкол.), В. А. Журавель (заст. голови редкол.), Н. С. Кузнєцова (заст. голови редкол.) [та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України. Харків : Право, 2021. 680 с. С. 215–230

Слінько Т.М. Сучасний унітаризм: доктрина і практика: монографія. До 30-річчя незалежності України (підр. 1.1. (у співавт.), 2.2 (у співавт.), 3.3 (у співавт.), 3.5 (у співавт.)) / Ю. С. Шемшученко, О. В. Батанов та ін.; відп. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Вид-во "Юридична думка", 2021. 514 с.

Слінько Т.М. Вища освіта в умовах пандемії COVID-19 в Україні. Збірник матеріалів міжнародної конференції "Німецько-українські правовідносини під час Коронакризи". Гамбург. Том 4. 2021. С. 45-57. 89 с. (0.5 друк. арк.)

Слінько Т.М. Компетенція Федерального Конституційного Суду Німеччини та Конституційного Суду України: порівняльно-правовий аналіз. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2022. Серія Право. Випуск 73. Ч. 2. 223 с. С. 215-219 (0.5 друк. арк.)

Слінько Т.М. Повноваження конституційних судів по усуненню прогалин в законодавстві (аналіз судової практики). Право та державне управління. 2022. № 2 (0.5 друк. арк.)

Колісник В. П., Берченко Г. В., Слінько Т. М. Конституційна ідентичність як втілення установчої влади. Вісник Національної академії правових наук України. 2022. Т. 29. № 3. С. 69–88 (0.5 друк. арк.)

2. Тетяна Слінько. Сучасні загрози інформаційній безпеці країни та шляхи їх подолання. УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА. 2021. № 4. С. 77-84 (0.5 друк. арк.)

Slinko Tatiana, Makarov Mikhail. Dual citizenship in the context of Ukraine's European integration aspirations. Visegrad Journal on Human Rights. 2022. №1. С. 144–151 (0.5 друк. арк.)

Тематика курсових робіт з конституційного права України та методичні рекомендації до їх написання для студентів 2 курсу денних факультетів (2012 р., електронне видання – 2016 р.)

Тематика курсових робіт з конституційного права України та методичні рекомендації до їх написання для студентів 2 курсу заочних факультетів (2012 р., електронне видання – 2016 р.)

Ткаченко Є. В. Щодо деяких аспектів розуміння категорії «влада» Форум права: Електронне видання. 2017. Вип. 5. URL: <http://forumprava.pp.ua/>

Ткаченко Є. В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навчальний посібник / Є. В. Ткаченко. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.

Ткаченко Є.В. Право конституційної держави і критерій конституційності актів державних органів. Право у сучасному політичному житті України. Монографія. Наукове видання. К. Логос. 2020. (у співавторстві з Слінько Т. М.).

Barabash Iu., Mokhonchuk B. The principle of the law-governed state in the constitutional doctrine of Ukraine. A new way to law. Collective monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2021. 162 p. (P. 45-61). Барабаш Ю.Г., Мохончук Б.С. Принцип правової держави в конституційній доктрині України. Новий шлях до права. Колективна монографія/ Кер. авт. колективу А.О. Селіванов. Київ. Логос 2021. 208 с.

Mokhonchuk, Bohdan & Romaniuk, Pavlo. (2019). Towards a Legal Framework That Protects Freedom of Expression in Electoral Processes. *Baltic Journal of European Studies*. 9. 43-62. DOI: <https://doi.org/10.1515/bjes-2019-0021> (особистий внесок – 0.7 друк. арк., журнал включено до баз SCOPUS, Web of Science, публікація проіндексована у 2020 році http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/publ-1_2020.pdf).

Slinko T.M., Shestopal S., Lyubashits V.Y. The State and State Power: Theoretical and Methodological Dimensions of Conceptual Evolution. *JOURNAL OF POLITICS AND LAW*. T. 12, V. 5. 2019. P. 103-110 (0,5 друк. арк.) [Web of Science](#)

Slin'ko, Tetiana. Tkachenko, Yevhenii. Constitutional law and the constitutionality criterion of state bodies' acts. *Wissenschaftlich-Praktischer Sammelband zum 10-jährigen Jubiläum der DUJV*. 2020. Hamburg. Band 3. S. 70-90.

Slinko ,T., Uvarova O., Freedom of Expresson in Ukraine: (Non) sustainable Constitutional Tradition. Tallinn University of Technology (ISSN 2228-0588), *Baltic Journal of European Studies*, Vol.9, №3 (28), Autumn 2019. Pages: 25-42

Slinko ,T., Reznik, O., Kravchuk, M., Serohin, V., Streliaanyi, V. Use of Information and Communication Technologies in the Election Process: Ukrainian Realities and Foreign Experience. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 2021, 24(1), P. 1–7.

Tetiana Slinko, Tetiana Bukina, Ihor Kravchenko, Liudmyla Chupruna, Viktoriia Sychova. Analysis Of Gender Equality In Professional Activities. *Laplage Em Revista* Volume. 7 n. 2, 2021. P. 318-330. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-6220202172737p.318-330>

Tetiana Slin'ko, Yevhenii Tkachenko. Ensuring Person's Language Rights in the Educational Sphere in Ukraine. *Advances in Economics, Business and Management Research*, volume 170 Proceedings of the International Conference on Economics, Law and Education Research (ELER 2021). 22 March 2021. P. 99-105. URL: <https://www.atlantispress.com/proceedings/eler21/125954391>).DOI: <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.210320.018>

Berchenko H., Slinko T., Tkachenko Ye., Kobryn V. Preliminary Judicial Control of Amendments to the Constitution: Comparative Study Access to Justice in Eastern Europe. 2022. № 4(16). P. 1-12 (0.3 друк. арк.)

Slinko T., Letnianchyn L., Bairachna L., Tkachenko Ye. The Rule of Law in the Legal Positions of the Constitutional Court of Ukraine. Access to Justice in Eastern Europe. 2022. № 1 (13). P. 165-177 (0.3 друк. арк.)

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL:
<http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України . URL:
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду . URL:
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL:
<https://ccu.gov.ua/><http://www.ccu.gov.ua/> -

Офіційний веб-портал Адміністративного Суду України
<http://www.vasu.gov.ua/> - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.

Офіційний веб-портал Європейського Суду з прав людини URL:
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

Сайт Харківської правозахисної групи URL: <http://khpg.org/>

Сайт Української Гельсінської спілки з прав людини URL:
<https://helsinki.org.ua/articles/ukrajinska-hromadska-hrupa-spryyannya-vykonannju-helsinskyh-uhod/>

Акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову URL:
<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire>

Пошукова система нормативних актів ЄС URL: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри Конституційного права України. URL:

СЕНМК

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=165:kafedra-konstituczijnogo-prava-ukraini&Itemid=151

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей. ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму. ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів. ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.
ЗК3. Знання й розуміння предметної області і розуміння професійної діяльності	ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства. ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та

	<p>вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права.</p> <p>ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права.</p>
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	<p>ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань.</p> <p>ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю.</p> <p>ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права.</p> <p>ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією.</p>
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	<p>ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем.</p> <p>ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин.</p> <p>ПК – 15. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України.</p> <p>ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян.</p>
ЗК1.1. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів	<p>ПК – 17. Розуміння умов повноважності Верховної Ради України.</p> <p>ПК – 18. Розуміння конституційно-правових гарантій діяльності народних депутатів України.</p> <p>ПК – 19. Розуміння особливостей конституційно-правового статусу Президента України.</p> <p>ПК – 20. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.</p>
ЗК1.2. Здатність грамотно і точно формулювати й висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати	<p>ПК – 21. Розуміння порядку формування складу Кабінету Міністрів України.</p> <p>ПК – 22. Розуміння системи місцевих органів державної виконавчої влади України.</p> <p>ПК – 23. Розуміння конституційних засад організації судової влади в Україні.</p> <p>ПК – 24. Розуміння системи і принципів територіального устрою України.</p>

<p>ЗК1.3. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.</p>	<p>ПК – 25. Розуміння ролі Конституційного Суду України в правовій охороні та захисті Конституції України. Здатність готувати звернення до Конституційного Суду України.</p> <p>ПК – 26. Здатність критично аналізувати конституційно-правові доктрини, їх втілення в правозастосовчу практику.</p>
<p>СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.</p>	<p>ПК – 1. Здатність розуміти сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму, базових конституційних цінностей.</p> <p>ПК – 2. Розуміння закономірностей формування американського та європейського конституціоналізму.</p> <p>ПК – 3. Здатність розуміти значення ідей свободи, рівності, правового обмеження держаної влади, громадянських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави.</p>
<p>СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.</p>	<p>ПК – 4. Розуміння змісту базових категорій конституційного права, основоположних конституційних принципів.</p> <p>ПК – 5. Здатність виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення.</p>
<p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p>	<p>ПК – 6. Здатність до системного аналізу практики застосування Конституції та конституційного законодавства.</p> <p>ПК – 7. Здатність робити обґрунтовані та вмотивовані висновки при вирішенні практичних завдань з конституційного права.</p> <p>ПК – 8. Здатність чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права.</p>

<p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	<p>ПК – 9. Здатність використовувати теоретичні положення конституційного права при вирішенні професійних завдань. ПК – 10. Здатність тлумачити та застосовувати норми конституційного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю. ПК – 11. Здатність самостійно складати проекти правових документів при вирішенні завдань з конституційного права. ПК – 12. Здатність брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів за обраною правничою спеціалізацією</p>
<p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПК – 13. Здатність надавати консультації та висновки при вирішенні конституційно-правових проблем. ПК – 14. Здатність надавати юридично правильну кваліфікацію дій суб'єктів конституційно-правових відносин. ПК – 15. Здатність на фаховому рівні вирішувати питання пов'язані з набуттям та припиненням громадянства України. ПК – 16. Здатність надавати фахову правову допомогу з захисту прав громадян.</p>
<p>СК1.1. Знання системи права й законодавства, а також механізмів правового регулювання в різних галузях права</p>	<p>ПК – 17. Розуміння умов повноважності Верховної Ради України. ПК – 18. Розуміння конституційно-правових гарантій діяльності народних депутатів України. ПК – 19. Розуміння особливостей конституційно-правового статусу Президента України. ПК – 20. Розуміння конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.</p>
<p>СК1.3. Знання і розуміння порядку розгляду юридичних спорів, що виникають між суб'єктами правових відносин.</p>	<p>ПК – 21. Розуміння порядку формування складу Кабінету Міністрів України. ПК – 22. Розуміння системи місцевих органів державної виконавчої влади України. ПК – 23. Розуміння конституційних засад організації судової влади в Україні. ПК – 24. Розуміння системи і принципів територіального устрою України.</p>

<p>СК1.4. Здатність ухвалювати рішення з юридичної справи відповідно до чинного законодавства.</p>	<p>ПК – 25. Розуміння ролі Конституційного Суду України в правовій охороні та захисті Конституції України. Здатність готувати звернення до Конституційного Суду України.</p> <p>ПК – 26. Здатність критично аналізувати конституційно-правові доктрини, їх втілення в правозастосовчу практику.</p>
--	---

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і/ або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
<p>РН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>		<p>Результати навчання з навчальної дисципліни</p>
<p>РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел</p>	<p>№1</p>	<p>РН НД 1.1. Демонструвати знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей, принципів та стандартів у межах різних правових галузей, а також міжнародного та європейського права.</p>

		<p>РН НД 1.2. Пояснювати природу формування й розвитку американського та європейського конституціоналізму, його особливості, характерні риси.</p> <p>РН НД 1.3. Демонструвати розуміння сутності конституції та її юридичних властивостей, загальних характеристик, призначення сучасних конституцій.</p>
РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	№1	<p>РН НД 1.4. Інтегрувати знання про конституційний контроль як форму захисту Конституції України (люстраційні заходи, заборона діяльності політичних партій тощо).</p> <p>РН НД 1.5. Демонструвати розуміння правової природи і змісту конституційного права як провідної галузі права, його поняття, предмет і метод.</p> <p>РН НД 1.6. Демонструвати розуміння сутності джерел галузі конституційного права України.</p>
РН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	№1	<p>РН НД 1.7. Демонструвати розуміння сутності конституційно-правової норми, конституційно-правових інститутів, конституційно-правових відносин, їх структури, класифікації і особливостей.</p> <p>РН НД 1.8. Пояснювати природу конституційного процесу на сучасному етапі. Характеризувати головні етапи розвитку українського конституціоналізму (конституційна реформа 2004 р., конституційна реформа 2016 р.)</p>
РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	№2	<p>РН НД 2.1. Інтегрувати знання про конституційний лад України, систему його засад, цінності конституційного ладу, місце українського народу у механізмі захисту конституційного ладу держави.</p> <p>РН НД 2.2. Дискутувати зі складних правових проблем поняття державного суверенітету та його ознак, співвідношення державного і народного суверенітетів.</p> <p>РН НД 2.3. Демонструвати розуміння України як правової держави, принципу обмеження влади Конституцією та законами, принципу поділу влади.</p>
РН15. Вільно використовувати у професійній діяльності доступні інформаційні технології і бази даних	№ 2	<p>РН НД 2.4. Демонструвати розуміння змісту України як демократичної республіка, принципу народовладдя та форм його реалізації. Розуміння принципу багатоманітності, свободи політичної діяльності.</p> <p>РН НД 2.5. Характеризувати конституційно-</p>

		<p>правові засади громадянського суспільства, його поняття та концепції. Інститути громадянського суспільства в Україні (політичні партії, громадські об'єднання, релігійні організації, засоби масової інформації).</p> <p>РН НД 2.6. Інтегрувати знання про поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин, їх права та обов'язки, гарантії реалізації прав.</p>
РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	№ 2	<p>РН НД 2.7. Демонструвати розуміння сутності принципу унітаризму, поняття та системи адміністративно-територіального устрою, особливості автономії в унітарній державі.</p> <p>РН НД 2.8. Характеризувати конституційні засади місцевого самоврядування, проблеми удосконалення місцевого самоврядування у світлі децентралізації влади.</p>
РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.	№ 3	<p>РН НД 3.1. Характеризувати поняття конституційного статусу людини та громадянина його елементи, систему прав людини.</p> <p>РН НД 3.2. Розкривати особливості правового механізму захисту прав і свобод людини.</p> <p>РН НД 3.3. Розуміти сутність прав свобод та обов'язків людини і громадянина.</p>
РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	№ 3	<p>РН НД 3.4. Характеризувати поняття та характерні риси громадянства, принципи громадянства, підстави та порядок набуття та припинення громадянства України.</p> <p>РН НД 3.5. Характеризувати правові механізми захисту прав вимушених переселенців. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.</p> <p>РН НД 3.6. Розкривати особливості правової характеристики особистих прав людини (право на життя, свобода слова, доступ до публічної інформації, право на особисту недоторканність, свобода пересування та вільній вибір місця проживання тощо)</p>
РН1.1.Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних	№ 3	<p>РН НД 3.7. Характеризувати політичні прав громадян України (право на участь в управлінні державними справами, виборчі права громадян., право на свободу об'єднань, право на мирні зібрання тощо).</p> <p>РН НД 3.8. Інтегрувати знання про правову</p>

свобод		природу соціально-економічних прав особи, конституційно-правове регулювання культурних і екологічних прав людини.
РН1.2. Визначати особливості приватного і публічного права із врахуванням специфіки їх предмета, ознак і методів правового регулювання.	№ 4	РН НД 4.1. Розкривати поняття та види референдумів, його предмет, порядок ініціювання референдуму народом, організацію і порядок проведення референдуму. РН НД 4.2. Розкривати особливості реалізації виборчого права в Україні (поняття та види виборчих систем, правове регулювання виборів народних депутатів України, виборів Президента України, правове регулювання місцевих виборів) РН НД 4.3. Характеризувати конституційний статус Верховної Ради України як парламенту (склад та структура, регламентація функцій, загальна характеристика законодавчого процесу, акти парламенту, спеціалізовані органи парламентського контролю).
РН1.3. Аналізувати питання про доцільність використання альтернативних засобів у вирішенні юридичних конфліктів і суперечок.	№ 4	РН НД 4.4. Розкривати особливості статусу народного депутата України (набуття та припинення повноважень, права та обов'язки, депутатський запит та депутатське звернення, гарантії діяльності, депутатська недоторканість). РН НД 4.5. Характеризувати конституційний статус Кабінету Міністрів України як Уряду України (склад, порядок формування та припинення діяльності, особливості правового статусу членів кабінету міністрів України, повноваження та акти Кабінету Міністрів України).
РН1.4. Демонструвати вміння застосовувати набуті правові знання за умов самостійного прийняття юридичних рішень відповідно до своїх професійних статусів	№ 4	РН НД 4.6. Характеризувати конституційні засади судоустрою в Україні (судова система України та її законодавче регулювання, функції та принципи діяльності органів правосуддя, конституційні засади організації прокуратури в Україні, адвокатура в системі судового захисту). РН НД 4.7. Розкривати особливості конституційного контролю: поняття та види (Конституційний Суд України в системі вищих органів державної влади, порядок формування і його структура, функції та повноваження, юрисдикція). РН НД 4.8. Формувати особисту думку та аргументовано її представляти при аналізі

